

ek

elentés szerint a goztatja, hogy tum a moszkvai re, mivel a szov. enféle garanciát el határra vo. g.

y, hogy az egyez nem tették függővé sától. A Berliner jelentése szerint hogy a szovjetek egyezményt kötni, hogy a Dnyeszter amely egyezmény

a, hogy ugy a rodegen diplomáciai aktum ügyét nagy Egyes ellenzéki an ismerik Sturza látogatásait, azon hogy a külügymi fel a helyzetet és árgyalt. Ha a pak volna, amikor Ro i még folytak, a yan jelentős, mint ák bukaresti kül ben a parafalást,

esztációja olyan vele szomszédos kgal egyezniök

n jól tájékozódott gy Franciaország a párizsi külpoli szerint Berthelot nyitja és nem az yminiszterek.

zik Juhos-thes-per dig ki- tott

uár 27. (Az Uj er mai tárgyalá- fordulattal történt. ri ügyvéd kihall jogi képviselő ki az ügyvéd ál- ján kérte ugy Müller két fivé- sét.

aszában hozzájá- hez, ugyanakkor hogy nemcsak Müller fivéreket, ult összes tanu- lyezni és vádin- uhosné ellen te-

emelt az összes se ellen, mire a sra vonult visz- hirdette ki Mo- Colfescu vádin- ette és a vádat atott tanukra és i. Juhosné védő- védencének dol- ny értelmében gi panaszt jelen a tárgyalás foly e tüzte ki, ami- akká átváltozott és terhe mellett

központi árlejtés dosításáról. Bu- pénzügyminiszte- pot készítenek a tal működésének ti gazdasági hí- k, amely az ál- összpontosítva megszervezésétől emélnék.

Taxa postala platite in numerar No. 224.716-929. Szerkesztőség és kiadóhiva- tal: Cluj-Ko- lozsvár, Stra- ton L. Posa (vot Brassai u.) 10. Telefon: 9-77. Előfizetési árak: Ha- vonta 110, negyedévre 220, 600, egészévre 1200. Hirdetés- értéki valuta. Hirdetés- szerint. Az „UJ KELET”- bűnség, zsidóság egyet- Cikkeink utánnymé- rás megjelölésével

UJ KELET

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

Bermentlen leveleket nem fogadunk el. Kéziratok meg- őrzésére és visszaküldésére nem vál- lalkozunk. Főszerkesztő Dr. Marton Ernő. Felelős szerkesztő Jámbor Ferenc. Bukaresti szerkesztő: Há- szegi Ernő, Str. Sf. Constantin Nr. 31
Péntek, 1932 Jan. 29
5692. ÉV SEBAT 21. XV. ÉVF. 23. SZÁM

Ujra Soroca

Mióta Jorga ül a miniszterelnöki szék- ben, minden fordítva történik. Hát sorocai zsidó fiut és leányt agyon- lőttek a gránicsárok, mire a kormány fel- mentette a katonákat a vád és annak kö- vetkezményei alól, de hogy a dnyeszter- menti dráma mégse maradjon megtörtlatla- n, bezaratta — a sorocai zsidó liceu- m. Két hétig tartott, míg a kormány tag- jai rájöttek arra, hogy talán mégis for- dítva kellett volna csinálni és egyszerű- sítéssel megsemmisíteni a halála után. Most kezdik visszafelé pergetni a soro- cai véres filmet... A beszarabiai miniszter javaslatot tett Jorgának, hogy oldja fel a zár alól a zsidó liceumot. A helygymnázium pedig Bukarestbe költöztetve a vadászpuskás Gaja kapitányt és a vérengzésekben részes két gránicsárt. Még nem tudjuk mi fog történni... Mit felel majd beszarabiai miniszteré- nek az ország szakállas szfinxe és kitün- ő, vagy börtön vár-e a fővárosba ren- delő emberházasokra? A sorocai film újra perog... Még nem késő. A lelkiismeret még min- dig új poénal ütheti rá a csattanót a vérengzés dráma végére.

Kulturái bélyeg, vagy megbélyegzett kultura?

Kulturbélyeg. Nem rossz szó! Egészen Jorga-izű. Aligha találunk még egy politikust ezen a földkerekségen, aki ennyire remek- beszébből szóban tudná egybekapcsolni a fogalmakat. Kultura és bélyeg egy kalap alatt. Pont úgy hangzik, mintha példának okáért a történelemtudományt egybekapcsolnánk a politikával. Egyik is, másik is élő és sajnos, meg- valósítható abszurdum. A kulturbélyeg is megvalósítható, hi- sen ahogyan Jorga egybehangozta a törté- nelemtudományt a politikával, éppen úgy közös nevezőre tudja hozni a bélye- get a kulturával. Csak az értelme nem látja tisztán az ember. Idestova már egy esztendője tart ez a furcsa egyveleg a történelemmel és politikával, de még mindig nem értjük. Hogyan érthetünk hát meg az embrió- korát élő kulturbélyeg mibenlétét? Mert az egész kulturbélyegből egyelőre csak annyit tudunk, hogy ára két lej lesz és hogy meg fogja drágítani a levelező- lapot az állami monopólium gazdagítá- sára. Ebből pedig azt lehet csak kimagyaráz- ni, hogy a bélyeg kulturmissziója az élet drágításában merül ki. Misszionáriusok. Csak hogy szerény ellen- véleményünk szerint a kulturmisszió épp ez ellenkezője ennek a fogalomnak. Kul- turmisszió: olcsóbbá, szebbé, elviselhe- tőbbé, válságmentesebbé tenni az életet, amelynek kulturálatlansága éppen elnyo- mottságával magyarázható. Ilyen körülmények között sajnálattal nem tekinthetjük kulturmisszionáriusnak az el- következendő bélyeg szerepét. Sokkal inkább a kultura megbélyegzésé- nek. A tákarekos kormány ama pofonjai- nak, mellyel az állampolgárok zsebének terhére spórolja össze a miniszteri fizeté- seket. Nem kulturbélyeg tehát, hanem meg- bélyegzett kultura. Pont olyan, mint a történelem-politikai kormányzás. Az is megbélyegzte a kulturvilágot. Iskolabeszűntetéssel, nyugdíjhátralékkal és Sorocával. **Sanghai** A nemzetközi hangzása kínai város neve a világháború utáni történelem izzó eseményeiben immár másodszer jut sors- döntő jelentőséghez. A kínai nacionalis- ták négy évvel ezelőtt Sanghai kínai ne- gyedében barrikádozták el magukat, hogy felvegyék a harcot a koncessziós területek

Amerika eltökélt szándéka, hogy elhárítja Sanghai japán megszállását

Anglia és Amerika kölcsönösen fognak tiltakozni Tokióban Sanghai megszállása ellen. Két amerikai hadihajó van utban Sanghai felé. A nemzetközi koncessziós területen kihirdették az ostromállapotot. A japánok Charbin megszállására készülnek

London, január 28. Hivatalosan je- lentik, hogy az angol kormány was- hingtoni nagykövete utján jegyzéket kapott az Egyesült Államoktól a sang- haii események ügyében. Anglia rövi- desen válaszol a jegyzékre, melynek szövegét egyelőre nem közlik a nyilván- sággal. A lapokhoz érkezett sang- haii jelentések szerint a nemzetközi negyedekben a helyzet fenyegető volta miatt védőőrségek alakulnak. A Sang- haiban állomásozó angol csapatoknál beosztották a szabadságolásokat.

Az Evening News távirata szerint Stimson amerikai külügyi állam- titkár eltökélt szándéka Sanghai japán megszállásának elhárítása.

A Morningpost szerint az Egyesült Államok kormánya Angliához intézett jegyzékében közös lépést ajánl a sang- haii események ügyében. Az angol kor- mány még nem döntött arról, hogy mi- lyen magatartást fog tanúsítani. Was- hingtonban valószínűnek tartják, hogy a két kormány egyidőben, de nem köz- sös tiltakozást juttat el Sanghai ügyé- ben Tokióba. Egyedejűleg Hoover el- nök megbeszélést folytatott a sanghaii incidensek ügyében Stimson és Adams államtitkárokkal, valamint az angol nagykövettel.

Válószerűleg e megbeszélések eredmé- nyeképpen két amerikai hadihajó utban van Sanghai felé. A British United Press távirata szerint a sanghaii kínai hatóságok hajlandók a japánok követé- léseinek eleget tenni. Elrendelték a ja- pánellenes sanghaii egyesületek műkö- déseinek felfüggesztését s betiltották a japán áruk bojkottját. Ennek ellenére a helyzet egyre feszültebb lesz. Az egy- re feszültebbé váló helyzet miatt a nem- zetközi koncessziós területen kihirdet- ték az ostromállapotot.

Ma újabb japán cirkáló és 12 torpe- dózóúzó érkezett Sanghai kikötőjébe. A hadihajókról további ötszáz japán ten- gerész szállott partra. A japán konzulátus épülete ellen bombamerénylet követte el, de

angol és amerikai csapataival. A kínai nemzeti polgári forradalom véres csatái azóta sem szűntek meg Kína területén, mely a történelmi átakulást annyi tra- gédiával és véraradattal fizeti meg nap- ról-napra, hogy az szinte már a fantasz- tikum határait érinti.

Négy év alatt az események elsodorták a kantoni kormányt, ezt a forradalmi jel- legű alakulást, de elsodorták Csang-Kaj- Sek tábornokot is, a kínai kommunista fel- kelések verébefojtóját. A Mandzsuriai ja- pán imperializmus pörölycsapásai a kínai tragédia egy új fejezetét nyitották meg, mely új belpolitikai konstellációkat s új forradalmi lehetőségeket alakított ki a kulik és harcosló tábornokok Kinájában.

A japán imperializmus mohósága azon- ban Mandzsuria megszállásával nem ért véget. A megrészegedett japán imperializ- mus egész Kínát szeretné birtokba venni, de sőt ezenfelül a Csendes-óceán fölötti uralmát is szeretné biztosítani. Ennek az uralmát is Sanghai volna a bázisa, az a Sanghai, melynek idegen negyedében vi- szont felfegyverzett amerikai és angol ka- tonák őrködnek az angol és amerikai im- perializmus előjogai felett.

az explózió nem követelt emberál- dozatot.

Londonban számolnak azzal, hogy Franciaország esetleg Japán pártjára áll, de azt bizonyosra veszik, hogy Ang- lia helyesli az Egyesült Államok poli- tikáját a sanghaii eseményekkel kap- csolatban.

A francia magatartás máris előre ve- títi árnyékát. Francia diplomáciai kö- rökben ugyanis Sanghai polgármeste- rének a japánellenes egyesületek fel- oszlatására vonatkozó rendeletével kap csolatban megállapítják, hogy ezzel tu- lajdonképpen a sanghaii incidens likvi- dálnak volna tekinthető.

Mandzsuriában a helyzet szintén to- vább bonyolódik. Tókiói jelentés sze- rint Charbinban kínai katonai terro- risták behatoltak a japán negyedbe s egy újságpalota nyomdagépeit és egész berendezését megsemmisítették. Emiatt a japán hadvezetőség Ciekarból és Csang-Csunból csapatokat küld Char- bin megszállására és rendfenntartására. Ezzel kapcsolatban Charbintól délre és keletre megszünt a vasúti forgalom.

A japánok ellen elkövetett politi- kai gyilkosságok miatt a mandzsu- riai megszállók csapatokat kon- centráltnak a város körül s meg akarják szállani Charbint.

Az angol fővárosban nem hiszik, hogy a szovjet tiltakozáson kívül más lépéshez folyamodnak, ha szükségsze- rűvé válnék a japánok részére Charbin okkupációja.

A Reuter távirati iroda tudósítójá- nak távirata szerint a japánok február másodikán kikiáltják a Kínától függet- len mandzsu köztársaságot.

Eme drámai események ellenére a Népszövetség tanácsában még mindig a mandzsuriai kérdésben proklamálán- dó népszövetségi nyilatkozaton dolgoz- nak.

Ma a tanács zárt ülésen újra foglal- kozott sir Erik Drumond lemondási nyilatkozatával.

S talán ez az előjog lesz az, ami a tör- ténelem különös szeszélye folytán most Kínát meg fogja menteni a japán invázió ellen. Mert amint Amerika ideges maga- tartásából is láthatjuk, Sanghainak a ja- pánok által való megszállása nem fog si- mán menni, sőt valószínűleg egy komoly amerikai-kínai konfliktus kiindulópontja lehet. Amerika persze nem Kínát akarja megvédelmezni Japán ellen, hanem a sa- ját csendes-óceáni hegemóniáját és ural- mát félti a japán előretöréstől. És félti azt a kínai piacot, mely amerikai búzát vásárol s amelyet a japán imperializmus győzelme esetén elzárnának az amerikai termelők előtt.

Amerika tiltakozása Sanghai megszá- lása ellen tehát korántsem az imperializ- mus, mint elv ellen való tiltakozás, hanem csupán a saját imperializmusának felté- se. S ez a körülmény a japán brutalitás és mohóság, a kínaiak ellen feszülő mérhe- tetlen japángyűlölet egyetlen gátja most, amely végső kihatásában azonban köny- nyen egy kínai-amerikai-angol-japán há- borúvá fajulhat el.

A Távolkeleten, Mandzsuria és Sanghai körül, világrengető események alakulnak.

VILÁG TÜKRE

Ki idézte elő a világ- válságot?

A tudós közgazdászok, a pénzügyi élet elméleti szakértői ki vannak me- rülve. Két év óta várja tőlük a recep- tet a világ a válság megoldására s a gazdasági szakértők két esztendő óta képtelenek válaszolni a százmilliók aj- kán lévő kérdésre: hogyan lehetne or- vosolni a bajokat és hogyan lehetne eliminálni a szenvedéseket? Erre a kér- désre nem válaszoltak. Vagy ha igen, elismerték, hogy a tudomány s az ó tu- dományuk tehetetlen az események sod- rával szemben. Receptkeresés helyett most afölött vitáznak a közgazdászok: mi, heyesebben szólva ki idézte elő a mai világválságot?

A vitát Sir Henry Strakosh, a Népszövetség pénzügyi bizottságának tag- ja indította meg. Ez az ur a Banque de France s az amerikai Federal Reserve bankokat teszi felelőssé az ár- esésekért s ezeknek katasztrófális kö- vetkezményeiért. A francia és ameri- kai jegybankok felhalmozták kasszáik- ban a világ aranyát, minden skrupu- lus, bárkire való tekintet nélkül. Az arany felhalmozódását főleg a jöváté- telek és a háborus tartozások fizetése tette lehetővé, amelyekért ugyancsak a francia és amerikai kormányok viselik a felelősséget. A két állam 1929 óta visszautasította a jövátételeknek ár- ban való fizetését és aranyat követel- tek. Ez idézte elő a deflációt, ami kö- vetkezményeiben a világválsághoz veze- tette.

Strakosh vádjaival szemben Charles Rist, a Román Nemzeti Bank egykori ellenőre védi meg Franciaországot, a párizsi „L'Information“-ban. Rist szo- katlanul ideges hangon mentegeti a Banque de France politikáját s An- gliát vádolja azzal, hogy a világra zu- dította a válságot. Rist a következőket írja:

„Nem szívesen teszem bírálat tár- gyává angol szomszédaim politikáját. De amikor egyes angol közgazdászok mindenáron Franciaországot és Ame- rikát akarják felelőssé tenni a világ- válság előidézéséért, itt az ideje, hogy kimondjuk: a mai ijesztő válság tény- leges oka az a végzetesen elhibázott pénzügyi politika, amelyet Anglia tíz év óta szüntelenül folytat s amelyet szerencsétlenségére ma sem hajlandó elhagyni. Az angolok mindenáron vis- sza akartak térni a font aranyparitá- sára. De Angliának hatalmas háborus tartozásai voltak és a „currency-notes“ által előidézett infláció illuzóriussá tet- te ezt a törekvést. Ez a gyászos illu- zió, amelyben az angol bank magával- ragadta Franciaországot és Olaszorszá- got is, megakadályozta Angliát abban, hogy a régi törvényes áron felül vá- sároljon aranyat és így az arany, ami 1920 és 1925 között a piacra került, Newyorkba irányult, mert ez volt az egyetlen piac, ahol az aranyak fix ára volt.

Mi történt ezután?

Az angol pénzügyi politika szükséges következményeképpen az arany felgyü- lemlett Amerikában, ami meghamisi- totta az összes világarakat. Az Egye- sült Államokban valóságos hitelinflá- ció keletkezett és az értékpapírok egy a történelemben páratlanul álló árfo- lyamemelkedésbe lendültek. Newyork emiatt ellenállhatatlan vonzóerőt gya- korolt a világpiacon rendelkezésre álló rövidlejáratu hitellekre és végül Ame- rikában is válságot idézett elő. Ugyan- csak az arany felhalmozódása tette le-

Amerika és a cionizmus

A legutóbbi cionista kongresszusnak egyik legnagyobb meglepetése és váratlan szenzációja Nahum Szokolov megválasztása volt a Jewish Agency és a Cionista Világszervezet elnökévé. Akkor, az események aktualitásának forrásában, nehezen lehetett véleményt mondani arról a fordulatról és jóslásokba bocsátkozni annak következményeiről. A cionista közvélemény a várakozás langyos hangjait val, vagy a találgatások érdekeltelen, egyhangú suttogásaival fogadta Szokolov megválasztását. Ezekből a hangokból azonban kiérzódött egy bizonyos skeptikum hangulata. Senki sem várt ugyanis Szokolovtól és társaitól olyasvalamit, ami újszerűségével lényegesebb eltérést mutathatna a régi Weizmann-politika irányaitól.

Mi már akkor, a kongresszus mérlegének felállításánál, leszögeztünk valamit. És éppen ez az, amelynek igazolását látjuk azokban az eseményekben, amelyeknek jelentőségét a alábbiakban szeretnők megvilágítani. Azt irtuk többek között: igaz, hogy Szokolov véglegesítette a Weizmann-kurzust és ennél fogva annak minden erénye és ferdesége az ő érdeme és az ő büne is, mégis megállapítható, hogy: míg Weizmann minden politikai és diplomáciai tevékenységének súlypontját Londonba helyezte, addig Szokolov: London, Párizs, Genf, Róma és Newyork irányába terjesztette ki politikai és főleg diplomáciai tevékenységének hálózatát. A világpolitika eme centrumaiban Szokolovnak sikerült olyan befolyásra és jelentőségre szert tennie, amelyeknek révén már eddig is nagy szolgálatokat tett a zsidó nép ügyének, amelyeknek azonban még nagyobb szerepük lesz a cionista politika és diplomácia jövőbeni alakulásában.

Szokolov Londonban kezdte meg politikai tevékenységét és megválasztása óta több ízben is beható tárgyalásokat folytatott Macdonaldal, Sir John Simon külügy- és Cunliffe-Liser gyarmatügyi miniszterrel. De nem állott meg ennél. Nem ezekre a tárgyalásokra alapította minden tevékenységét. Nem elégedett meg azokkal az ígéretekkel és szóbeli megnyilatkozásokkal, amelyekben a kormány vezetői a mandátum végrehajtását és az abban vállalt kötelezettségek teljesítését, helyezték kilátásba. Hanem tovább ment. És itt válik el az új kurzus irányvonala a régi Weizmann-politika utjától.

A cionista politikában és a cionista munkában egyre világosabban és láthatóbban egy ártétegződési folyamat észlelhető. És ennek központja nem London, hanem Newyork és Washington.

Megirtuk, hogy Szokolov Amerikában, van. Azt is megirtuk, hogy miért: egy nagy KH-kampány levezetése céljából. Nos nem egészen és nem kizárólagosan ebből az alkalomból utazott Szokolov Amerikába. Ennek a látogatásnak nemcsak pénzügyi és szervezeti, hanem messzebbmenő: **politikai vonatkozásai is vannak.** Mert ugyanakkor, amikor Newyorkban megindult egy nagyarányú és szép eredményekkel kecsegtető pénzügyi kampány — Washingtonban, az Egyesült Államok fővárosában és politikai centrumában is történt valami. Curtis, az Unió elnökének és Borah szenátorának kezdeményezésére, Amerika vezető politikai és államférfiai megalakították az „Americane-Palestine Committee“-t. Az amerikai híradások igen élénken kommentálják ezt az akciót és nem úgy, mint egy olyan megszokott, európai értelemben vett Pro Palestina mozgalmat, hanem egy nagyobb és szélesebb tervről szólnak, amelynek nagyhorderejű jelentősége lehet a palesztinai Zsidó Nemzeti Otthon fejlődésében.

A Committee megalakulása nagyszabású keretek között történt meg és azon a republikánusok, a demokraták és a progresszív pártok összes árnyalata képviselték magukat. Egy meglehetősen szűkszavú és rövid programot fogadtak el, amelynek pontjai így hangzanak: 1. A Zsidó Nemzeti Otthon felépítésének határozott előmozdítása. 2. A Palesztina-mandátumból folyó feladatoknak a gyakorlatban való fokozottabb forszírozása. 3. A palesztinai építómunkáról és annak fejlődéséről szóló információk összegyűjtése, az amerikai közvélemény felvilágosítása céljából. A részletesebb tervezet publikálását egy későbbi időpontra halasztották és annak elébe az akció alaposabb megreorganizálását állították.

De nem is ezek a programok, sem azok a beszédek, amiket Curtis, az Unió alelnöke és a többi államférfiak mondtak el, — voltak a washingtoni alakulásnak legnagyobb eseményei, hanem egy levél,

amellyel Herbert Hoover, az Egyesült Államok elnöke huzta alá azokat. Hoover levele, amelyet a Committeehez intézett, többek között így hangzik:

„Örömmre szolgál, hogy ilyen kiváló férfiak és asszonyok fogtak össze abban az akarában, hogy a zsidó nép palesztinai célkitűzéseinek elérését előmozdítsák. Én is le akarom róni a magam adóját az én népemnek ama nemes érzéstől fűtött törekvésében, amely a zsidó nép évezredes aspirációinak megvalósítására, a palesztinai Zsidó Nemzeti Otthon felépítésére irányul.“

Nem abból a szempontból kell megítelnünk a levélnek és az amerikai akciónak a jelentőségét, hogy az milyen kihatással lesz az ottani zsidóság áldozatkészségére, hanem sokkal mélyrehatóbb okokban kell keresnünk ennek lényegét. — És itt nem csak a cionista diplomácia sikeres fogásának méltatásáról van szó, hanem azokról a változásokról is, amelyek az

utóbbi időben állottak be Amerika Európa-politikájában. Amerika eddig nem igen törődött Európa ügyeivel és nem is viseltetett különösebb érdeklődéssel az Amerikán kívüleső politika problémáikáért. A jövőteli kérdések és a legutóbbi világpolitikai események azonban egyre inkább arra készítetik, hogy átnyujtsa kezét az óceánon és belemélyüljön az itteni dolgok alakulásába is. És itt nem egészen esik ki a kalkulációból az európai gyarmatpolitika sem. És Anglia sem. És ennél fogva: az angol Palesztina-mandátum sem. Amerika diplomáciai körében már is élénk diskurzus tárgyat képezi az új akció és valószínűleg tartják, hogy Amerika ezentul „aktív“ érdeklődést fog tanúsítani a mandátum-politika iránt.

Ha ennek momentán nem is lesznek praktikus és reális eredményei, — amelyekről még korai lenne véleményt nyilvánítani, — de az bizonyos, hogy ez az akció igen is alkalmas arra, hogy külső nyomást és súlyt adjon a cionista politikának — Angliával szemben.

Danzig Hillel

KÜZGAZDASÁG

Adóügyi tudnivalók

Mit kell tudni a kiskereskedőknek és a kisiparosoknak a patenta fixáról

A kisiparosok huszszázalékkal kevesebb adót fizetnek, mint a kereskedők. Az adófizetőket nem fogják megidézni a patenta fixa osztályozó bizottsága elé

Bucuresti-Bukarest, január 28. (Az Uj Kelet tud.) A pénzügyminisztérium ma megküldötte az egyes pénzügyigazgatóságoknak az 1932. évi adókievetésekre vonatkozó utasításokat. Az utasítások főleg az egyenesadó-törvény újabb módosított paragrafusainak alkalmazását magyarázzák meg az adókievető közegeknek. Az utasításokat szorozatos cikkekben fogjuk ismertetni, hogy az Uj Kelet olvasói tudomást szerezhesenek azokról a normákról, amelyek 1932-ben az adóterhek megállapításánál érvényesülni fognak.

Megkezdjük ma a patenta fixa alá eső kiskereskedők és kisiparosok megadóztatásának ismertetését. A módosított adótörvény két kategóriára osztja a kereskedőket és iparosokat. Az elsőbe tartoznak azok, akiket 1932-től kezdve három évre előre fognak megadóztatni, míg a második kategóriába tartozók megadóztatása továbbra is évről-évre fog történni. Az első kategória számára 1932-vel kezdődik a három évre szóló megadóztatás periódusa, amely tart 1932 január 1-től 1934 december 31-ig. Ide tartoznak azok a kereskedők, akiknek jövedelme 1929-ben, 1930-ban és 1931-ben, tehát az elmúlt három évben nem haladta meg az évi 150 ezer lejes átlagot. Ezeknek megadóztatása osztályok szerint történik. A törvény nyolc osztályt állít fel. Azt, hogy valamelyik kereskedő, vagy iparos melyik osztályhoz tartozik, egy erre a célra létesített háromtagú megyei bizottság állapítja meg, amelynek tagjai a pénzügyi adminisztrátor, egy törvényszéki bíró és a Kereskedelmi és Iparkamarának egy delegátusa. A pénzügyminisztérium nyomtatékosan felhívja itt a pénzügyigazgatóságok figyelmét arra, hogy az osztályozást a legnagyobb figyelemmel és körültekintéssel végezzék el.

Az osztályozásnál legelső sorban azt veszik figyelembe, hogy a kiskereskedők az elmúlt három évben milyen átlagos jövedelem után lettek megadóztatva. Ha valakinek az üzlete csak két év óta áll fenn, ugye két év középátlamát veszik alapul, ha pedig valaki 1931-ben kezdte meg kereskedelmi tevékenységét, ugye az erre az évre kiértelt adó lesz az irányadó. A megyei

bizottság a törvény értelmében nincs szigorúan kötve az elmúlt három évi adókievetésekhez. Ha tehát a bizottság úgy találja, hogy valamely kereskedőt tényleges jövedelménél kisebb összeg után adóztak meg, úgy jogában áll az illetőt a patenta fixa kategóriájából teljesen kizárni, vagy pedig ha az átlagos jövedelem 150 ezer lejen alól marad, egy magasabb osztályba utalni. A bizottságnak ebben a tekintetben teljesen szabadkezelt engedélyez a törvény. A bizottság kiszállhat a helyszínére, hogy meggyőződést szerezzen az illető adófizető helyetéről. Más hasonló kereskedőkkel való összehasonlítás ugyan csak alapul szolgálhat az osztályozásnál. Az utasítás értelmében az adófizetőt nem idézik meg az osztályozó bizottság elé. Az osztályozás a következő tabella szerint történik:

	jövedelem	adó
I.	5.000	400
II.	5.000 — 15.000	1.200
III.	15.000 — 25.000	2.300
IV.	25.000 — 40.000	3.500
V.	40.000 — 50.000	4.600
VI.	50.000 — 75.000	6.800
VII.	75.000 — 100.000	9.000
VIII.	100.000 — 150.000	14.000 L

Azok a kereskedők, akiket a fenti tabella alapján adóztatnak meg, mentesítve vannak a pótdadó (impozitum complementum) fizetése alól.

A kisiparosok (micii meseriasi) ugyancsak a patenta fixa alapján lesznek megadóztatva. A kisiparosok azonban 2 százalékkal kevesebb adót fizetnek, mint a kereskedők. A kisiparosok tabellája tehát a következőképpen alakul:

	jövedelem	adó
I.	5.000	320
II.	5.000 — 15.000	960
III.	15.000 — 25.000	1.840
IV.	25.000 — 40.000	2.800
V.	40.000 — 50.000	3.680
VI.	50.000 — 75.000	5.440
VII.	75.000 — 100.000	7.200
VIII.	100.000 — 150.000	11.200 L

A szabadfoglalkozásuk adójának megállapítása, miután a vonatkozó törvényt nem módosították, ebben az évben is úgy történik, mint a múltban.

A pénzügyminisztérium rendelkezik értelmében a patenta fixa alapján történő adókievetés február 20-án veszi kezdetét, míg a többi adókievető bizottság munkája március 5-én kezdődik.

EGYESÜLETI ÉLE

Elmarad e heti Oneg-Sabbat. A marachi ifjúság rendezte péntek esti Oneg-Sabbat előadása e héten technikai ok miatt elmarad.

Holnap lesz a Zsidókórházi bál! A zsidókórház szombat esti báljára az előszületek be vannak fejezve és úgy a rendezőbizottság, mint a hűlgybizottság teljes felkészültséggel várják, hogy igazán szakadatlan fáradozásaik eredményeként minden fennakadás nélkül menjen. Ormel állapítható meg, hogy még az utolsó előtti napon is számos báljegymegvásárlás és felülfizetés érkezett még a Kolozsvártól messze eső helyekről, mint Brassó, Bukarest, stb. is, ami azt bizonyítja, hogy a bál csakugyan országos jellegű lesz, amint országos jellegű a kórház nyában az áldozatkészség is. A bál pontosan este 10 órakor kezdődik Körösi Dudas és a Jonny Boys Band muzsikájának hangjai mellett, éjjelután lesz Fischer Kálmán által felajánlott tangvalcer, rumba és szépségverseny-díj szétosztása — a bál végét egyelőre a leöregebb bálrókák sem merik bejósolni — csak egy bizonyos, hogy mesterségvilágításra a hazatérőknek szükségük nem lesz.

SPORT

Újabb nagyszabású sportesemény Kolozsvárt

Ma délután nemzetközi jégkoki mérkőzés a kolozsvári jégpályán

A sétatéri jégpálya ma ismét szenzációs sporteseményt nyújt, a kolozsvári közönségnek. A budapesti Korcsolyázó Egyesület európai hírv jégkoki csapata péntek délután fél 3 órakor az Universtetea együttesével nemzetközi mérkőzést játszik. Ez lesz az első nemzetközi mérkőzés a kolozsvári jégpályán és most lesz alkalma a közönségnek megismerie a jégkoki sport minden szépségét és izgalmaságát. A budapesti csapat Margó Weiner, dr. Barna, Jeney, Blazsejovszky gróf Révay és gróf Bethlen játékosokból áll, te hát komplett felállításban szerepel. A nagyérdeműségük iránt amely pontosan fél 3 órakor kezdődik rendkívül érdeklődés nyilvánul meg egy a kolozsvári, mint a vidéki sportközönség körében.

A Haggibbor vívóversenye. Nagy sikerrel zajlott le a Haggibbor vívóterem házi vívóversenye. Bay Girolamo vívómester néhány hónapos munkája már megteremtette a maga gyümölcsét és a Haggibbor régi gardáján kívül az új generáció is igen figyelemre méltó fejlődést tett tanúságot. A versenyek eredményei a következők: I. Gyermekek törvény: 1. Erős Géza. 2. Landesmann László. 3. Weinberger József. 4. Brunner Bandi. 5. Flohr Bandi. II. Junior törvény: Két elődöntő után 1. Neufeld Pál. 2. Weisz Imre. 3. Erős László. 4. Neufeld György. III. Junior kardverseny: 1. dr. Schwartz Lajos. 2. Neufeld Pál. 3. Weisz Imre. 4. Deutsch Fülöp. IV. Senior törvény: 1. Dehelean Adrian. 2. Neufeld Pál. 3. Weisz Imre. 4. Erős László. Minden számban az első négy helyezett kapott pontokat, amelyeknek az összessége a szezon végén a vívók évközi haladását és szorgalmát fogja mutatni. A versenyen megjelent és a zsüri munkájában résztvett Pop Marian alezredes és Losonczy Mihály, az ismert bajnok is, akik a közönséggel együtt teljes elismeréssel adóztak Bay mester kitünő munkájának. Itt említjük meg, hogy február 1-én újabb kurzusok indulnak a Haggibbor vívóteremben (Zápolya ucca. Dibella) külön gyermekeknek és hölgyeknek is. Jelentkezni a helyszínén lehet.

Most tanuljon románul: 100 új-ságokk alapján.

Eddig 250.— lej volt, most csak 150.— lej Lepagenál Kolozsvár. — Kérjen nyelvkönyv jegyzéket

Mene T
Av
az
kir

„Hulló
kormá

Bucuresti-B
rescu marsall
cimü cikke utá
ta a bukaresti
kiri cimml eg
Indreptareaba
rescu jegyve
— Abban a
ben jelenleg
mondotta ezt
a cikk. Ennel
ez, mert ezze
nagyobb áldoz
követett öngy

A diktatura
rescu mars
lelki és az
amikor egy
vég

Eszükbe jut
ugyanaz a pár
totta már, ho
önmagán. 19
méltóságteles
gyilkosságot l
mult. Nem új
és az, hogy á
kább, mivel
róla azt az ol
deféle pártb
számára.

Az 1932. év
lyebb értelm
van szó. A h
előznie a h
tésért, mer
verkezve in
harakirire e
saink ebben

Az egyik old
mines folt, eg
vezetett le, a
nek a helyük
monban volna
gok, nincsen
jon nem állur
vagy sem, hog
hogy az orsz
hat hónap óta

ezzel egyide
ban néhány
azért, hogy
mányt, ame
diktatúraval
állam

Igaz-e vagy s
műveléért
Bank kormány
mi jegykiboes
egyedülálló. T
sen tönkretett
pénzügyi fesz

Igaz-e, vagy
kossága oly
nyög, amely
fizetőképess
megfojt mi

Igaz-e vagy s
az első, aki
életbeléptetés
személyesen
Igaz-e vagy s
alkotmányunk

Románia
összeszedett

Világsz

(É

Mene Tekel Faresz után — Harakiri

Averescu marsall második cikkében azzal vádolja a kormány tagjait, hogy kirabolták az államkincstárt

Uccáról összeszedett emberek diktatúrájának nevezi Averescu marsall a jelenlegi kormányt, amely rátette a kezét az állam jövedelmi forrásaira

„Hulljon le először a diktatura, azután jöhet a holnapi kormányzás”

Bucuresti-Bukarest, január 28. Averescu marsall legutóbbi Mene Tekel Faresz című cikke után, amely alaposan felkavarta a bukaresti közvéleményt, most Harakiri címmel egy újabb cikk jelent meg az Indreptareaban, ugyancsak XXX-el, Averescu jegyével.

— Abban a lehetetlen helyzetben, melyben jelenleg az állam van, egy hang kimondotta ezt a szót, hogy harakiri, kezdte a cikk. Ennek a szónak a profanizálása ez, mert ezzel a szóval Japánban a legnagyobb áldozatot jelölik meg, a hitből elkövetett öngyilkosságot.

A diktatura, amely elhatározta Averescu marsall meggyilkolását nagylelkű és azt hiszi, hogy emberséges, amikor egy egész párttól a harakiri végrehajtását követeli.

Eszükbe juttatjuk az illetőknek, hogy ugyanaz a párt tíz évvel ezelőtt bebizonyította már, hogy tud harakirit elkövetni önmagán. 1922 január 17-én a néppárt méltóságteljesen valóságos politikai öngyilkosságot követett el és ellenzékbe vonult. Nem ujság tehát nála a lemondás és az, hogy áldozatot hozzon, annál is inkább, mivel jelenleg már a szél elvitte róla azt az olesó pelyvét, amelyet a mindenféle pártból menekültek jelentettek számára.

Az 1932. évi harakirinek sokkal mélyebb értelme lesz. Nem egy emberről van szó. A harakirit azonban meg kell előznie a harcnak az állam megmentéséért, mert fokozott erővel felfegyverkezve indulnak el mindnyájan a harakirire s egészen mások a kilitásaink ebben a harcban, mint azelőtt.

Az egyik oldalon áll az a személy, akin nincs folt, egy tábornok, aki két háborút vezetett le, a másikon azok állanak, akiknek a helyük Vacarestiben vagy Pantelimonban volna. Vajon ezek csak szóvirágok, nincsenek-e mögöttük tények? Vajon nem állunk-e a romlás szélén. Igaz-e vagy sem, hogy olyan az ország helyzete, hogy az ország napszámosai két-háromhat hónap óta nem kapják fizetésüket és

ezzel egyidejűleg az állami kincstárban néhány milliárdot szakítanak el azért, hogy „szanálják” azt a rothadományt, amely azokat szolgálja, akik diktatúrával rátették kezüket a román állam jövedelmi forrásaira.

Igaz-e vagy sem, hogy ezért az undorító műveletért úgy cserélték ki a Nemzeti Bank kormányzóját, mint a diókat, amely a mi jegy kibocsátó intézetünk történetében egyedülálló. Tény-e vagy sem, hogy teljesen tönkretették az ország hitelét ezzel a pénzügyi feszültséggel.

Igaz-e, vagy sem, hogy az ország lakossága olyan súlyos adóterhek alatt nyög, amely a polgárok többségének fizetőképességét meghaladja és amely megfojt minden gazdasági életet az országban.

Igaz-e vagy sem, hogy a miniszterelnök az első, aki az álláshalmozási törvény életbeléptetését felfüggeszti azért, hogy személyesen élvezhesse annak előnyeit. Igaz-e vagy sem, hogy 1866 óta, amióta alkotmányunk van,

Románia elsőtízben él egy uccáról összeszedett kormány diktatúrája alatt.

Tény-e vagy sem, hogy ennek a kormány-nak megalapításánál nem a tárgyilagosság, nem a közvélemény, vagy valamilyen program alapján álló szervezet volt a kiinduló pont, hanem az: így akarom megszavazni. Igaz-e, hogy miután a kamarában leplezték a kloákát, a miniszterelnök semmi jelét sem adta annak, hogy tudná mi a hivatása, hanem elelnkezőleg, szolidaritást vállalt az állami kincstár ragadozójával. Igaz-e, hogy miután a miniszterelnököt informálták a pénzügyminiszter megbízhatóságának fokáról, az egész

országot semmibe véve, visszautasította azt a köteletséget, hogy maga körül egészséges helyzetet teremtsen a kincstár érdekében.

Igaz-e, hogyha nem osztották volna szét a kloaka által elnyelt milliárdokat, úgy az állami tisztviselők ma az utolsó napig ki lennének fizetve.

Igaz-e, hogy a pénzügyminisztert a külföldi sajtó támadta ott, ahol ugynevezett tanulmányutján diszkreditálta az országot. Milyen konzekvenciákat von le a

miniszterelnök ur abból a morális hátrányból, amely az országra háramlik Argetoianu külföldi látogatása miatt. Most is az ellenzéki sajtó a bűnös? Sziveskedjék a miniszterelnök ur megcáfolni egyet lenegy tényt is az említettek közül és mi készek vagyunk akkor mea culpa'zni mindenért. De tényeket akarunk, nem gyanakodásokat, benyomásokat és véleményeket. Azért, hogy az állam eddig eljutott, mi

az alkotmányos felelősség alapján nem az ügyészség kliensét, hanem annak patrónusát, névszerint Jorga Miklóst kérjük feleletre azokért a tényekért, amelyek nem tűrnek ellentmondást.

A cikk végül hangoztatja, hogy a néppárt kitarít vezére mellett és a harcot azért indítja meg, hogy az országot vissza terelje a normális kormányzás medrébe. Nem hatalmat akar, mert a jelenlegi helyzetben igazán senki sem vágyik a hatalomra.

— Hulljon le először a diktatura és csak azután jöhet a holnapi kormányzás

— írja a cikk.

A harcban a néppárt elégtétele az, hogy egyáltalában folytatta ezt a küzdelmet.

Le fognak-e bennünket győzni? A néppárt tíz év után második harakirit követ el nem egy emberért, hanem egy országot. Ezt vegye tudomásul a hivatásbeli „szegény” ember.

Bűnvádi feljelentést tettek a fizetésképtelen nagyvárad Altalános Takarékpénztár igazgatósága ellen

A fizetésképtelen pénzügyintézet néhány betétese nyugtalankodik

Oradea-Nagyvárad, január 28. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A nagyvárad Altalános Takarékpénztár igazgatója ellen a nagyvárad ügyészségén néhány bűnvádi feljelentés után megindították az eljárást. Az Altalános Takarékpénztár hónapokkal ezelőtt jelentett fizetésképtelenséget és azóta a betétesek és a bank között állandó tárgyalások folytak. A bank azt az ajánlatot tette a betéteseknek, hogy hajlandó a bank összes aktívait a betéteseknek átadni. A betétesek azonban egymás között nem tudtak megegyezni az aktívák ügyében s így a bank

nem valósíthatta meg azt a szándékát, hogy a kényszeregyezségi kérést visszavonja.

A kényszeregyezségi kérést a bank közben a betétesek nagyobb százalékának hozzájárulása után jóváhagyta. Így a bank tovább folytatta kihelyezéseinek inkasszálsát, közben azonban a betétesek egyrésze a betétek azonnali kifizetését követelte. Miután a bank nem volt erre hajlandó, ezek a betétesek bűnvádi feljelentést tettek a bank igazgatósága ellen. Az elégedetlenkedő betétesek élén Stankovics György brassói be-

tétes áll, aki 700.000 lejes betétje miatt indította meg az eljárást. Még néhány betétes feljelentésével együtt egymillió lejre emelkedett az összeg, amelyért a bank igazgatósága ellen eljárás indul meg.

Dr. Popovicu vizsgálóbíró csütörtökön kezdte meg az igazgatók kihallgatását. Az újságírók előtt Popovicu dr. csak annyit mondott, hogy a feljelentések végösszege egymillió lej. A vizsgálat elé Nagyváradon általános érdeklődéssel néznek.

1927-ben: egymilliárd 730 millió, 1931-ben: 114 millió,

vagy hová vezetett az állam szerencsétlen szeszdó politikája Négy év alatt több mint másfélmilliárd lejjel csökkent az állam szeszdó bevétele

Bucuresti-Bukarest, január 28. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A pénzügyminisztérium most tette köze az állami inkasszó elmúlt évi menetéről szóló jelentését. E jelentésből kiderül, hogy az állam szeszdóilletékek címén összesen 114 millió lejt vett be az elmúlt évben, az 1927 egymilliárd 730 millió lejjel szemben. Négy év alatt tehát egymilliárd 616 millió lejjel csökkent az állam szeszdó-bevétele, amely ma már tragikomikusan kis összeggé zsugorodott össze. Ez az eredménye annak a szerencsétlen politikának, amelyet az állam a szeszdó kérdésben folytat. 1927 végén a összes közgazdászok és az egész közvélemény határozott tiltakozása ellenére emelték fel a ipari szeszdóilletéket, azzal a céllal, hogy a regáti bortenmelőke nagy jövedelemhez juttassák, a főleg kisebbségi elemekből rekrutálódó szeszdógyárosokat pedig tönkretegyék.

szeszilleték címén a költségvetésben és egymilliárd 351 millió folyt be. 1927-ben — a gazdasági bőség esztendejében — egymilliárd 730 millió lejre emelkedett a szeszdó-bevétel. Az illetékek felemelése azonban katasztrófális eredménnyel járt. 1928-ban Bratianu Vintila alatt kétféle irányoztak elő, ezzel szemben befolyt 485 millió lej. 1929-ben Popovicu Mihály szerényebb volt: 600 millió lejes bevételre számított, de mindössze 380 millió folyt be, 100 millióval kevesebb, mint az előző évben. 1930-ban 660 millió lejes előiránnyal szemben 221 millióra zsugorodott össze a szeszdó-bevétel, 1931-ben pedig a még mindig 600 millió előiránnyal szemben mindössze 114 millió lejt tett ki a bevétel.

hogy megszorította az adóprést a többi adófizető kategóriákkal szemben. Az ipari szesztermelés tönkre van téve. A szeszgyárakra milliárdos bírságokat vetettek ki, amelyek behajthatatlanok. A millió lejes szeszdó-bevétel mutatja, hogy a feketeszesz minden letartóztatáson és bírságoláson keresztül is virágzik. Vajon nem lehetne egy az állam és a szesztermelők érdekire egyaránt kedvező megoldást találni ebben a kérdésben?

Azok a gonosz zsidók

Ez egyik fejezete Vámbéry Ruszten „Az élő mult” c. most megjelent hatalmas könyvének, amely a mai kor kulturális, szociális és gazdasági keresztmetszetét adja. 435 oldal 224 lej Lepagenál Kolozsvár. Postán utánvétellel franco. Kérjen jegyzéket Lepagetől.

Világszenzáció a Szinkör Mozgóban!

RAZZIA!

(Éjféli szerelem)

Budapesten betiltva!

A legizgalmasabb, legszínesebb németül beszélő világfilm, a főszerepekben:

N. Schlettow, Pierre Batscheff, Daniela Parola

Műsor előtt: I. Lenkei Magda, a magyar esodaszó táncfilmje, II. Legújabb Paramount világhírű. III. Ragyogó új Micki Maus. — Rendes helyarak!

100 uj-

csak 150.-

Kérjen

Zsidók pénz nélkül

— Regény az amerikai zsidó proletárok életéből —
IRTA: MICHAEL GOLD

(35)

A dolog nem hagyott békében. Még ugyanaznap délután elmentem Reb Sámuelhez az esernyő boltjába. Azt mondta, hogy a Messiás talán sok év múlva fog eljönni. Fehér lovon jön majd és megsejyenti a zsidók összes ellenségeit.

— Ugy néz ki majd, mint Buffalo Bill? — kérdeztem.

— Nem, sápadt lesz, fiatal és békeséges. Nem puskával lövöldözi le az embereket, hanem a szeretettel győzedelmeskedik rajtuk.

Csalódtam. Olyan Messiásra volt szükségem, aki úgy néz ki, mint Buffalo Bill és az ellenségeinket megsemmisíti. Erről nagyon sokat beszélgettem Reb Sámuellel.

Az esernyő bolt szentje

Reb Sámuel chaszid himuszokat zümögött maga elé, miközben az esernyő boltban a gépe mellett állt. Próbálta Amerikát elfelejteni. De ki képes erre? Amerika dörgött odakint az uccán, Amerika harcolt ellene a saját gyermekei ajkával. Sőt bevonult a zsinagógájába és eljutott az Istenéig. Ez az Amerika végül legyőzte s megtörte az öregembert, miután az nem tudott meghajolni előtte.

A nagy természetű, szikár, komoly Reb Sámuel egész magatartásában olyan méltóságteljes volt, hogy mindenki elismerte. Arca, amely olyan fehér volt, mint a szibériai hó, egy ugyanolyan fehér szakállal, tiszta és ünnepélyes volt, mint egy gyermeké. Arebőre gyöngye és áttetsző volt, mintha nem táplálkozna. Nagy kék szemében a lelki bizonyosság nyugalma ült. Az a fenséges vonás túlkörözött rajta, ami oly sok öreg, jámbor zsidónak a tulajdona. A világ nem hozhatja ki a sodrúkból őket. Mindent láttak és mindent átszenvedtek.

Reb Sámuel sohase sietett és sohase jött dühbe. Botjára támaszkodva ment uccánk piszkán és kaoszán keresztül, Cion e majeszterikus fejedelme a száműzetésben. Beszéde teli volt tüzdelve Talmud szövegekkel. Ha valamelyik gyermeke sirt a nagy rabbik irásából vett citátumokkal csitítgatta. Még nyomorult boltjában is, ahol egész nap esernyőket foltozott, még ott is valami örök méltóság vette körül.

Szívesen vette, ha a boltjába mentem és beszéltem vele, miközben a gép előtt ült. Anyai részről való nagyapám Magyarországon ugyanúgy, mint Reb Sámuel, chaszid volt. Az öregember sűrűn emlékeztetett erre és figyelmeztetett, hogy hű maradjak ehhez a tradícióhoz.

A chaszidok szektája jó pár száz évvel ezelőtt revoltált az ellen a száraz formalizmus ellen, amelybe a zsidóság süllyedt. A chaszidok misztikusok, kuszaságuk a hisztériával határos. Még ma is ugrálnak, táncolnak és énekelnek zsinagógáikban, mint a fanatikus dervisek és azt az extázist keresik, amelyben az ember Istennel egyesül.

A chaszidok a többi ortodox zsidókat lenézik s azokat „Misnagdem”-eknek, világiaknak, kívülállóknak nevezik. Ezek a kívülállók viszont a chaszidokat vetik meg s bolondoknak és rézgeseknek korbolják.

— Pedig mi egyáltalán nem vagyunk rézgesek — szokta magyarázni nyugodtan Reb Sámuel. — Természetesen eszünk és iszunk, hogy Istenben való örömmünk tanujelét adjuk. Az evés szent és a bor is szent. Isten mindenütt jelen van, még ezek alatt az esernyők alatt is, amiket itt foltozgatok. Érted ezt, Michel?

— Igen, Reb Sámuel.

— Meg kell tanulnod jó cselekedeteket véghezvinni, mert minden egyes jó cselekedet meggyorsítja a Messiás érkezését. Te azt kívánod, hogy ő olyan legyen, mint Buffalo Bill. En mondom neked, ő nem olyan lesz, mint Buffalo Bill, ő nem is olt ki majd egyetlen emberéletet sem. Ő azért jön, hogy a világot megváltssa, nem pedig, hogy lerombolja, mint a keresztények hamis Messiása. Ő először a zsidókat váltja meg, azután a többi népeket. Ezért kell nekünk most többet szenvedni, mint az emberiség többi részének. S ezért örvendeznek a chaszidok szenvedéseik közepette. Mi zsidók kívánszattok vagyunk, mi zsidók boldogok vagyunk. Érted amire tanítlak, fiam?

— Igen, Reb Sámuel.

— Most pedig mond utánam a következő szavakat. Hiszem...

— Hiszem, — énekeltem a zengő héber szavakat.

— A Messiás eljövételét...

— A Messiás eljövételét...

— És ha ő késlekedik is, naponta várni fogok az eljövételére...

— És ha ő késlekedik is, naponta várni fogok az eljövételére — ismételttem az ódon éneket.

Reb Sámuel kegyesen megsimogatta a fejem.

— Jól van, — mondotta. Te jobb zsidó leszel, mint az én saját, nyakas gyermekeim. Neked zsidó szíved van. Holnap megtanítlak az előbbi imádság hátralevő részére.

Reb Sámuel egy kis chaszid gyülekezetnek volt a szellemi vezetője. Gyakran összejöttek a lakásán, vitakoztak és énekeltek, csendesen ott ültem és hallgattam őket.

Fascináltak. Olyan titokzatosak voltak, mint apám meséiben az emberek. Nem a

sápadt East-Side-i ácsok, szabók és házalók voltak, hanem varázslók és koboldok. Kis pohárkából pálinkát ittak, azután körbe táncoltak, a kezeikkel tapasztalva. Szakálluk rengett, az extázisban összecsuhták a szemüket, nyakukon kidagattak a vastag erek, miközben panaszos hangon a hipnotikus sivatagbeli dalokat énekeltek. Különös látvány volt; látvány, amely különös visszhangot vert mélyen a bensőmben.

Kezdetben Reb Sámuel próbálta meg az esernyőboltot vezetni. De nem volt érzéke a számok iránt; hitt mindenkinek a becsületességében; fölötté volt minden kicsinyességnek. Az üzlet tönkrement s a feleségének kellett átvenni. Reb Sámuel megint a gép mellé került, Reb Sámuel azonban örült, hogy a dolog így alakult. Zavartalanul foglalkozhatott így a vallásos dolgokkal.

Nehéz volt azonban a helyzet felesége, a kis Mrs. Aschkenazi számára. Kicsiny, ősz anyóka volt a felesége, nem nehezebb nagyven fontnál. A munka kiszikkasztotta. Olyan volt, mint a szárított hering. A szemhéjait az álmatlan éjszakák következtében gyulladással voltak. Kora szürkülettől késő éjjelig húzta az ígát, takarított, főzött, azután a boltban dolgozott. Negyven éves kora ellenére olyan ráncos volt, mint valami hetven éves. Allandóan fáradt volt, de barátságos, kedves, türelmes. Imádtá a családját és tisztelte gyakorlatiatlan férjét.

(Folytatjuk)

SZÍNHÁZ-FILM MŰVÉSZET

A Táncol a Kongresszus című filmben Lilian Harvey, Willy Fritsch, Lil Dagover, Conrad Veidt játszanak a Corsóban

Cluj-Kolozsvár, január 28. Soha még olyan érdeklődés nem nyilvánult meg film iránt, mint ma, amikor a

Táncol a kongresszus

című világhíres filmet mutatja be a Corso filmszínház. Az UFA filmgyár ezévi nagy remeke ez a rendezés és technika szempontjából művészi magaslatoakat elérő film. Négy főszereplője pedig külön is megérdemli az érdeklődést. Lilian Harvey, Willy Fritsch, Lil Dagover és Conrad Veidt jártak a film főszerepeit és ez a négy filmfenomen egyszerűen csodás teljesítményt nyújt ebben a filmben. A rendezési technika örödi trükkjei, pazarnál-pazarabb toalettek disztik az UFA legnagyobb filmjét, melynek vetítési joga a Corso mozgnak valóságilag vagyona került. A Corso igazgatósága éppen ezért közli, hogy a Táncol a kongresszus előadásaira a kedvezményes jegyek nem érvényesek. A jegyeket jó lesz előjegyezésben megváltani. A jegyek a 3-88 telefonszámon is előjegyezhetők.

Razzia a Színkör Mozgóban

A Színkör Mozgó szombaton kezdő játszani a szezon leghíresebb bűnügyi filmjét, a „Razzia”-t. A filmet Budapesten egyes kényes részletei és erős témája miatt betiltották és még változtatásokkal sem engedélyezték. Meseje: egy szökött fegyenc, egy fiatal sikkesztő és egy szép táncosnő hallatlanul izgalmas története. A történet egy vasuti fülkében kezdődik, Párizsban folytatódik, zugokosmákon, bárkon keresztül vezet a nézőt idegfejtő izgalom között végre a szerencsés megoldáshoz. A filmet felejthetetlen jelenete, amelyben a híres Lafayette-görök bemutatják a hamisítatlan párizsi kánkánt, azt a táncot, amely szabadoságáért még nem régen Párizsban is a ritka látványosságok közé tartozott. A film szédítő tempója egy pillanatra sem hagyja lélekzethez jutni a nézőt, szüntelen izgalom, bonyodalom, trükk, veszedelem az egész kép, az ember szinte föllélekszik, mikor a mese szerencsés befejezéséhez ér.

Szombaton éjjeli előadás csak felnőtteknek, mozihelyekkel. Megzavart nászéjszaka és Kipróbálok az uramat. (Pikáns, kacagó este, kizárólag csak felnőttek részére! Nagyon olcsó mozihelyekkel. Két és fél órában kezdésű tartó fergeteges kacagás. Sorozatszám 113.)

torlódás van. Az első napok változatos, nagyszerű műsora, a páratlanul álló helyérek ösztönöznek mindenkit arra, hogy biztosítsa az előadásokra a helyét. Szombaton éjjeli előadás lesz: háromnegyed tizenegy órai kezdettel. Két ragyogóan szellemes, de erősen franciás ízű bohózatot fognak bemutatni színészeink. Az egyiknek címe: Megzavart nászéjszaka. A másiké: Kipróbálok az uramat. Két és fél órában át rengeni fognak a színház falai a kacagástól. Minden buját-baját, napi vesződségét, gondját elfelejti, aki megnézi a szombat éjjeli előadást. Amellett a jegy megváltása nem jelent anyagi megterhelést, hiszen nagyon olcsó, mozihelyekkel tartják meg az előadást, úgy hogy a legdrágább jegy a földszint legelső sorában is csak 40 lej. A többi jegy ára pedig: 30, 20 és 10 lej! A színház azonban felhívja a közönség figyelmét arra, hogy ezeket a bohózatokat csak felnőttek nézhetik meg! Azért is nem a rendes esti előadások idejében, hanem éjjeli előadás keretében fogják bemutatni ezt a két kacagató darabot.

Vasárnap 2 előadás: D. e. 11 órakor: Torockói menyasszony. Este 9 órakor: Feketeszáru cseresznye. Az idei évad két legnépszerűbb újdonsága szerepel a vasárnapi műsoron. Délelőtt 11 órakor matiné rendez a színház még mozihelyáraknál is olcsóbb helyekkel, mert a legdrágább hely is csak 30 lej lesz s a legolcsóbb jegy 6 lej. Ezen a matiné a Torockói menyasszonyt adják. — Este 9 órakor pedig nagyon olcsó mozihelyekkel, a Feketeszáru cseresznye kerül színpadra. Jegyek már válthatók mind a két vasárnapi előadásra.

Titkos Ilona vendégjátéka. A legnagyobb szenzáció erejével hatott az a hírnök, hogy Titkos Ilona, Budapest legnépszerűbb művésznője, aki Kolozsvárról indult el ragyogó pályafutásának útjára, három esti vendégjátékra ideérkezik. Minden eddigi mértéket túlszárnyaló áldozatokkal sikerült csak Titkos Ionát e három esti vendégszerelésre bírni. Hétfő este a Meddig fogsz szeretniben, kedden este a Dr. Szabó Juciban s kedden este a Kényes válópör premierjén lép fel Titkos Ilona. Mind a három előadást rendes bérletben, premierhelyekkel tartják meg. A Titkos-előadásokra jegyekről tanácsos előre gondoskodni. A pénztár reggel 9-től 1 óráig s délután 3-tól este 10-ig szakadatlanul árusítja a Titkos-vendégjáték jegyeit.

A Magyar Színház heti műsora

Szombaton este 10¹/₂ órakor: I. Megzavart nászéjszaka. II. Kipróbálok az uramat. (Pikáns, kacagó este, kizárólag csak felnőttek részére! Nagyon olcsó mozihelyekkel. Két és fél órában kezdésű tartó fergeteges kacagás. Sorozatszám 113.)

Vasárnap d. e. 11 órakor: Torockói menyasszony. (Nagyon olcsó matiné helyekkel. (Sorozatszám 114.)

Vasárnap este 9 órakor: Feketeszáru cseresznye. (Sorozatszám 115.)

Hétfőn este 9 órakor: Meddig fogsz szeretni. (Sorozatszám 116.)

Kedden este 9 órakor: Dr. Szabó Juci. Sorozatszám 117.)

Szerda este 9 órakor: Kényes válóper. (Sorozatszám 118.)

A cluji Román Opera műsora

Péntek: Szünet.

Oradea-Nagyvárad:

Szombat, január 30: Cigánybáró.

Vasárnap, január 31: A trubadur.

Hétfő, február 1: Bohémélet.

Arad:

Kedd, február 2: Cigánybáró.

Szerda, február 3: A trubadur.

Csütörtök, február 4: Bohémélet.

Timisoara-Temesvár:

Péntek, február 5: Cigánybáró.

Szombat, február 6: (délután) Bohémélet.

Vasárnap, február 7: (délután) Jancsi és Juliska.

Vasárnap, február 7: (este) A trubadur.

Hétfő, február 8: Cigánybáró.

URANIA-MOZGÓ műsora

Péntek 3, 5, 7 és 9 órakor

Szombat 3, 5, 7 és 9 órakor

Vasárnap 3, 5, 7 és 9 órakor

A vörös macska titka, elsőrangú kalandorvígjáték. Főszerepekben: Verbes Ernő, Claire Rommer, Hans Junkermann.

CORSO-MOZGÓ műsora

Péntek 3, 5, 7 és 9 órakor: Világsikert aratott nagy premier:

Szombat 3, 5, 7 és 9 órakor

Vasárnap 3, 5, 7 és 9 órakor

Hétfő 3, 5, 7 és 9 órakor

Táncol a kongresszus. A szezon legkimagaslóbb, szenzációs UFA filmgyár ezévi vigjáték premier slagere. Főszerepekben: Lilian Harvey, Willy Fritsch, Conrad Veidt és Lil Dagover. Péntek szombat és vasárnap; kedvezményes és szabadjegyek nem érvényesek.

Vasárnap d. e. 11 órakor: Nagy vigjáték matiné.

SELECT-MOZGÓ műsora

Péntek 3, 5, 7 és 9 órakor

Szombat 3, 5, 7 és 9 órakor

Vasárnap 3, 5, 7 és 9 órakor

Vasárnap unokahugom. Verneuil hasonnevű színdarabja nyomán, Női Károly kézírata alapján. Főszerepekben: Liane Haid, Fritz Schultz, Szőke Szakáll, Huszár Pufi. Eddig nem látott elsőrangú szalonvigjáték.

Színkör-Mozgó műsora

Péntek 3, 5, 7 és 9 órakor:

A kis király sztrájkol. A legragyogóbb zenés vigjáték, kicsiknek és nagyoknak. Szövegét írta: Sinclair Lewis. Főszereplők: Mitzi Green, Louise Fazenda, Jackie Searl, May Oliver. Ezt a pompás filmet, kicsinyek játsszák, de úgy, hogy a felnőttek is tanulhatnak belőle.

Helyárak: d. u. 3 órakor földszinttől 20, erkélyülő 10 lej. 5, 7 és 9 órakor 10, 20 és 30 lej.

Szombaton 3, 5, 7, 9 órakor:

Vasárnap 3, 5, 7 órakor:

Hétfőn 3, 5, 7 órakor:

Kedden 3, 5, 7 órakor:

Razzia! (Éjjeli szerelem). Budapest betiltva! Németül beszélő, páratlanul izgalmas hangos világfilm, a világvárosok életének legszínesebb, zenés, énekes, táncos filmslagere. Főszereplők: N. Seglettow, Pierre Batscheff, Daniela Parola. Előtte: Lenkei Magda, a magyar uszófenomen nagy táncfilmje. Legújabb Paramount híradó. Uj Micki Maus. Helyárak: 3 órakor 10 és 20 lej, többi előadásokon 10, 20, 30 lej.

APRÓ HIRDETÉSEK

Fűszer- és csemegeüzlet belvárosban társat keres 200.000 lej tőkével. Ajánlatokat „Egyszintencia” jelígre a kiadóba kér.

Nősülne negyvenhét éves izr. agglagény, pár százezer készpénzzel rendelkezik. Keres rokonszenves özvegyet, megfelelő korban és vagyonnal. Leveleket „Volt magántisztviselő” jelígre Rudo Mossehoz, Cluj.

Háron

Vigy

Jön a hi

Csakugyan kezd lenni ez az egész történet. Nem is beszélék róla, ami azzal fen, hogy ezentul egyre fog olvashatni Iorg. Nem is beszélék konfliktusról... Nem is beszélék zatairól és a lappa ez se kutya... ahog Egyéb baj van a a krizistól megösz pedig:

Körülbelül egy lamint egyes ujsz hívták a figyelmét éghajlat lehetőségé Arról van ugyan hullám közeledik amely pénteken nünket is el fog össze három órára 50-60 fokos hideg tosan már életbe mely szerint koldu bárkit, akít a hid három órában keres házába fogadni. M az ember a csodál ötven fokhoz sem vágni. Mert ez má csak egy egyszerű rádióban, hogy pé fel kell vennünk e mentalitását... Hov kizárólag fókával kozhatunk és kut tünk... Hát ez eny mi következhet ebl Ilyenformán az s szép napon az őre magának, hogy ő nélkül elkezdí majd nesen a Magyar S a sétatéri tó ugya szeti csoda folyt szemmé vagy — gerré...

Más már nem csak ez a hideghullám a világnak. Lám ember, biztosan n laszt: Mint minde zsidóktól származí nak igaza van az Szerintem azonban A jó Isten tel minden héten go szenzációról. Miut jegy komédia szere meg kaptuk a hid Vannak azonban, okot hoznak fel a gére. Nem értek u és a multból okul ismeretes dolgokró dományos körökbe el, hogy a Föld t egy másik bolygó nitható a hideghul hogy azzal a más ütőzik. Ez volna tett világ vége? Es ha tényleg bele... S ha meg k uriasan, felemelt kal várjuk a bo Egy biztos: a ga pársra — illetve ü oldva!

Meghalt Ber önnagán végzett ból jelentik: Ber tanár és tudós te A tanár Bad Cy tudományos kísérle éta a legkülönböz mokkal kísérleteze gán próbált ki leg insulingyógyszert maista először Ber most halálát okozt kesedése.

Szabó Juci.
nyes válóper.

Opera

nybáró.
rubadur.
et.

ró.
dur.
nélet.

áró.
után) Bohém-

után) Jancsi

A trubadur.
ró.

műsora

elsőrangú ka-
ekben: Vere-
Hans Jun-

műsora

Világsikert

r

szezon legki-
FA filmgyár
agere. Fősze-
Willy Fritsch,
over. Péntek.
kedvezményes
vényesek.
Nagy vigjáték

műsora

r

meuil hason-
Nóti Károly
pekben: Liane
zöke Szakáll,
látott első-

műsora

r

legragyogóbb
és nagyoknak
ewis. Fősze-
puse Fazenda.
Ezt a pom-
zák, de ugy-
hatnak belőle.
földszintül
9 órakor 10.

m). Budapes-
szelő, párat-
világfilm, a
legszínesebb
filmslágere.

ettow, Pierre
ola. Előtte:
ar uszóféno-
Legujabb Pa-
Micki Mau-
és 20 lej.
0, 30 lej.

0, 30 lej.

SEK

belvárosban
ével. Ajánla-
re a kiadóba

es izr. agla-
nzzel rendel-
zvegyet, meg-
l. Leveleket
gére RudoK

Három szó:

HIREK

**Vigyázat!
Jön a hideghullám**

Csakugyan kezd már kissé aggasztó lenni ez az egész dolog, ami körülöttem történik.
Nem is beszélnek a belpolitikai válság ról, ami azzal fenyegeti az emberiséget, hogy ezental egyre kevesebb vezércikket fog olvashatni Iorga szakálláról...
Nem is beszélnek már a mandzsuriai konfliktusról...
Nem is beszélnek már Brüning nyilatkozatairól és a lappangó háborúról... Pedig ez se kutya... ahogy mondani szokták...
Egyéb baj van itt, tiszteletre méltó és a krízistől megőszült embertársaim. És pedig:

Körülbelül egy hete, hogy a rádió, valamint egyes újságok mindenkinek felhívták a figyelmét egy bekövetkező sarki éghajlat lehetőségeire.

Arról van ugyanis szó, hogy egy hideghullám közeledik Középeurópa felé, amely pénteken vagy szombaton benntünk is el fog érni, igaz, hogy mindössze három órára. E három óra alatt 50-60 fokos hideg lesz. Ezzel kapcsolatosan már életbe is lépett egy rendelet, mely szerint koldusokat, uriembert vagy bárkit, akit a hideghullám az utcán ér, három órán keresztül mindenki köteles házába fogadni. Manapság elszokott már az ember a csodálkozástól, de ehhez az ötven fokhoz sem tudunk blazírt arcot vágni. Mert ez már mégis sok. Hogy ezt csak úgy egyszerűen bejelentik nekünk a rádióban, hogy pénteken bizonyos időben fel kell vennünk egy eszkimó ruháját és mentáltságát... Hogy az alatt az idő alatt kizárólag főkéval és halzsírral táplálkozhatunk és kutyaszánon közlekedhetünk... Hát ez enyhén szólva túlzás. Mert mi következhet ebből?

Ilyenformán az sincs kizárva, hogy egy szép napon az öreg Fellegvár beképzeli magának, hogy ő egy tüzhányó és szó nélkül elkezdi majd ontani a látát egyenesen a Magyar Színház tetéjére. Avagy: a sétatéri tó ugyancsak valami természeti csoda folytán átalakul tenger-szemmé vagy — mit lehet tudni — tengeré...

Más már nem is hiányzott nekünk, csak ez a hideghullám. Vajjon mi lehetett ez a hideghullámot, hogy így neki indult a világnak. Lám Cuza, amilyen okos ember, biztosan meg tudná adni a választ: Mint minden rossz, úgy ez is a zsidóktól származik. Lehet, hogy Cuza-nak igaza van az ő szempontjából... Szerintem azonban két eset lehetséges. A jó Isten tekintettel az újságokra, minden héten gondoskodik valamelyes szenzációról. Miután a Plesz-Stern sors-jegy komédia szerencsésen lezajlott, most meg kaptuk a hideget.

Vannak azonban, akik sokkal komolyabb okot hoznak fel a hideghullám mentés-gére. Nem értek ugyan a csillagászathoz és a multból okulva, kizárólag előttem ismeretes dolgokról beszélnek. Mégis. Tudományos körökben az a pletyka terjedt el, hogy a Föld tulságosan közel halad egy másik bolygóhoz és ennek tulajdonítható a hideghullám. Az sincs kizárva, hogy azzal a másik bolygóval össze is ütközik. Ez volna tehát a sokat emlegetett világ vége?

Es ha tényleg így van, nyugodjunk bele... S ha meg kell halni, hát szépen, uriasan, felemelt fejjel és kihuzott derékkal várjuk a bolygók összeütközését. Egy biztos: a gazdasági krízis egy csapásra — illetve ütközésre — meg volna oldva!

(j. e.)

Meghalt Bernstein professzor, aki önmagán végzett kísérleteket. Hamburgból jelentik: Bernstein Artur, a híres tanár és tudós tegnap hirtelen meghalt. A tanár Bad Cynhausenben volt, ahol tudományos kísérleteket folytatott. Ezek óta a legkülönbözőbb gyógyszerpreparátumokkal kísérletezett, amelyeket sajátmagán próbált ki legelőször. Így tavaly az insulingyógyszert is sajátmagán alkalmazta először Bernstein professzor, míg most halálát okozta a tudomány iránti lelkesedése.

Cimarron
a filmek filmje

Berlinben uccai tüntetést rendeztek a vakok és a hadirokkantak. Berlinből jelentik: Különös tüntető menet vonult végig Berlin uccáin. Vakokból és egyéb hadirokkantakból állott ez a menet, akik mankóikon és egyéb segédeszközök segítségével vonultak fel a városháza elé, ahol a költségvetésnek éppen azt a részét tárgyalták, amely a társadalmi és jótékonsági akcióival foglalkozik. A vakokból és rokkantakból álló tömeg nagy tüntetést rendezett, majd mintegy ötven rokkantból álló csoportnak sikerült bejutnia a városháza ama termébe, ahol a tárgyalások folytak. A vakok megjelenése nagy zavart keltett. A polgármester végül kijelentette, hogy hajlandó a rokkantak küldöttségét fogadni.

Az új adótörvények és végrehajtási utasítások magyar fordítása kapható dr. Mandel Fordító Irodában Cluj, Memorandului 24.

Nemzetközi bridge-kongresszust és versenyt tervez Bécs. Bécsből jelentik: Az idei ünnepi hét programja során nemzetközi bridge-kongresszust terveznek nemzetközi bridgeversennyel egybekötve, hogy egységesen állapítsák meg a bridge szabályait. A versenyt úgy tervezik, hogy minden nemzet két játékospárt küldjön a mérkőzésre, az előversenyek bécsi klubokban mennének végbe, a döntő mérkőzés pedig a nagy hangversenyteremben lenne, amelyet megfelelően át kellene alakítani. Arra számít a rendezőség, hogy a bridgeversenynek óriási közönsége lesz, a kibicék egész tömege fog érdeklődni a mérkőzések iránt, tehát arra gondol, hogy külön e célra szerkesztett vetítőkészülékeket állít fel, amelyek minden játékospár hátamögött vászonra vetítik a játszmát.

ANGOLKÖRT gyógyit: Jemalt.

Egy állásnélküli belgrádi kereskedő-szegéd meggyilkolt és kirabolta egy cseléd-lányt. Belgrádból jelentik: Belgrád közelében a Rakovica-erdőben kedden borzalmas rablógyilkosságot fedeztek fel. Az erdő sűrűjében egy közelben őrt álló katonára egy fiatal nő holttestére bukkant. A rendőrség megállapította, hogy az áldozat egy Sztrojanovics Ljubica nevű cseléd-lánnyal azonos, aki előző nap tünt el munkahelyéről. Megállapították, hogy a gyilkos hat kézzelkötve ölte meg a lányt. Rövid hajszá után, amelyben a közeli katonai municióraktár néhány óra is résztvett, elfogták a menekülő gyilkost. Vukasinovics Miloradnak hívják, állás-nélküli kereskedősegéd. Beismerte, hogy az erdőbe csalta a cselédleányt, mert tudta, hogy megtakarított pénze van. Há-zasságot ígért neki, mire a leány magához vette négyezer dinárját és követte Vukasinovicsot, aki azután az erdőben meggyilkolta és kirabolta.

Cimarron
a mozisok öröme

Működhet a kolozsvári szépművészeti iskola. A minisztériumban történt állandó intervenciók végre valamelyes eredménnyel kecsegtettek, mert a minisztérium végre engedélyezte a kolozsvári szépművészeti iskola működését az iskolai év befejezéséig. Hogy a jövőben mi lesz a helyzet, arról nem szól a rendelet. Ez is aklamas azonban arra, hogy a diákok és a tanárok bizonytalanságát eloszlassa, bár a növendékek közül néhányan már Bukarestbe utaztak és az ottani intézetbe iratkoztak be.

A törvényszék szabadlábrahelyezte Sava és Filimont. A törvényszék, mint vádtanács csütörtökön délelőtt foglalkozott Sava Cornel és Filimon komiszar szabadlábrahelyezési kérésével. Tudvalevő, hogy Sava és Filimon már hónapok óta ülnek vizsgálati fogságban. A mai tárgyaláson a törvényszék elrendelte a letartóztatottak szabadlábrahelyezését, ami ellen az ügyészség felebezéssel élt. A szabadlábrahelyezés ügye szombaton kerül a táblai vádtanács elé.

Tenniszraketteket exportál Oroszország Angliába. Londonból jelentik: Oroszországi gyárakból az utóbbi időben tömegesen érkeznek tenniszrakettek Angliába. Az orosz rakettek ára jóval olcsóbb, mint az angliai gyártmányoké.

Bombayban európai üzleteket fosztottak ki a hindu nacionalista tömegek. Londonból jelentik: Bombayban a nacionalista hindu tömegei több európai üzletet kifosztottak, külföldi szöveteket hajgáltak az uccákra s azokat felgyújtották. A karhatalommal történt összeütközés során számosan súlyos sebeket kaptak.

Táncosnő a kávéházban repülőtisztí ruhában. Párizsból jelentik: Az orleansi szűz annakidején, mint tudjuk, katonaruhában járt. Nyilván az ő dicsőségét irigyelte meg egy másik orleansi hölgy, Annet Guy táncosnő, aki nemrégiben repülőtisztí ruhában beült az egyik orleansi kávéházba és ott vidáman iddoggált. Néhány tiszt beszélgetni kezdett vele és ekkor kiderült, hogy, mint mondani szokás, a gyengébb nemhez tartozik. A tiszték feljelentették és a bíróság most egyenruha jogtalan használata címén felelősségre vonta. Kijelentette, hogy fogadásból vette fel a tiszt ruhát. A bíró 16 frank pénzbüntetésre ítélte azzal az indoklással, hogy a tizti ruha viselésével kigunyolta a hadsereg presztizsét. Enyhítő körülménynek vette a bíróság, hogy rendszeresen viselkedett az uniformisban és nem csinált semmiféle botrányt. Ezért a 16 frank lefizetését egyelőre elengedte azzal a feltétellel, hogy többé nem vesz fel uniformist.

Cimarron

a közönség gyönyöre

NAPRÓL NAPRA

A bécsi színházakban már az új idény kezdete óta tilos a felvonásvégék után a színészeknek a függöny előtt megjelenniük és így megköszönniök a tapsot. A színészek körében ez a tilalom már elejétől fogva nagy elkeseredésre adott okot, mert a színészek mégis csak a taps az élető eleme. A művészek akciójára az Akademie-Theater a tilalmat már visszavonta és ebben a tárgyban megbeszélések kezdődtek a többi színházak igazgató-ságával is.

Saljapin visszatérési engedélyt kapott a szovjettől. Sokévi szünet után először a Boris Godunowban fog fellépni február 18-án a moszkvai operában.

Vasárnap Prágában hármas holtverseny lesz az asztali tennisz világbajnokság csapatversenyében Ausztria, Csehszlovákia és Magyarország csapatai között. A holtversenyben résztvevő mindenik nemzeti csapatnak van egy-egy veszített mérkőzése. Csehszlovákia tegnap 5:0 arányban verte az eddigi világbajnok magyar csapatot.

Február elsején Anglia és Délafrika között megindul a rádiótelefon-szolgálat. Az első beszélgetést Macdonald folytatja le Herzog délafrikai miniszterelnökkel. A beszélgetéseket Angliában a rugby, Délafrikában a fokvárosi rádióállomások fogják közvetíteni. Háromperces beszélgetés díja hat font lesz.

Február 4-én Fuad egyiptomi király leteszi a legujabb Nílus-híd alapkövét. A híd Kairó központjában fogja összekötni a folyó két partját.

Az új ügyvédi törvény magyar fordítása megrendelhető dr. Mandel Fordító Irodában Cluj, Memorandului 24.

Modernizálni akarják az angol főváros kikötői dokkjait. Londonból jelentik: Az angol főváros kikötői dokkjait 7 millió font befektetéssel modernizálni és megnagyobbítani akarják. Ezt a munkát sokan időszerűtlennek tartják, mert a jelenlegi védővámos politika mellett a dokkok megnagyobbítás nélkül is elláthatják a csökkent helvigényléseket.

Brüning egymillióval akarja apasz-tani a munkanélküliek számát. Berlinből jelentik: Brüning közmunkák tervei ügyében tárgyalásokat folytat, amelyek arra lennének hivatottak, hogy egymillióval apaszszák a munkanélküliek számát.

Ebben az évben a kulturországokban 20-25 százalékkal csökkent a gazdasági tevékenység. Londonból jelentik: Gazdasági szakértők megállapítása szerint az elmúlt év folyamán a kulturországokban az előző évhez képest 20-25 százalékkal s helyenkint még nagyobb arányokban is csökkent a gazdasági tevékenység. Ha nem találnak gyors megoldást, a helyzet tovább fog rosszabbodni.

Vidám sarok

Arisztid gróf az óriási kánikulában kilógó nyelvvel tolja 120 lőerős Fiat-ját az országuton...

— Mondd Ahisztid, — kérdezi Edömér gróf — Méht tolod te ebben a kutya melegben az autódát, hisz nincs semmi baja?...
— Tényleg, nincs semmi baja az autónak, de otthon felejtettem a hajtási engedélyemet.

OVAKODJATOK
A HIDEG, A NEDVESSÉG ÉS POR VESZEDELMEITŐL
VEDJETEK
TOROKTOKAT, MELLETEKET ÉS A TUDÓKET A MEGHÜLÉS, TOROKFÁJÁS, ASTMA, BRONSITA, INFLUENZA ELLEN, A
VALDA PASTILLÁK
ÁLTAL, ELTÁVOLITJA ÉS LÉGYŐZI A LÉGI SZERVEK ELLENI BETEGES MEGTÁMADÁSOKAT
A DOBOZ FAC-SIMILJE
KAPHATÓ MINDEN GYÓGYSZERTÁRBAN

UJ KELET *Legújabb hírek*

Jorga személyesen üdvözölte a pályaudvaron a külföldről hazatért Argetoianut

A Banca Nationalának meg kell szorítania a kihitelezéseket a lej stabilitása érdekében

Az Indreptarea szerint Jorga már közölte az uralkodóval, hogy le akar mondani

Bucuresti-Bukarest, január 28. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Argetoianu tegnap délután háromnegyed ötkor egy hónapi távollét után külföldi utjáról visszaérkezett Bukarestbe. Az állomáson Jorga miniszterelnök, Vasilescu Carpen, Vălcovici, Pop Valer és Cristi miniszterek, Ottescu, Pangal, Radian, Bratescu és Munteanu-Ramnic alminiszterek, valamint sok képviselő és szenátor, Argetoianu személyes hívei és az újságírók várták.

Az Orient-express egyik hálójelkének ajtájában megjelenik Argetoianu és a jelenlévők lelkes eljenzésekkel fogadták. Jorga rövid üdvözlőbeszédet mondott, amelyben hangzott, hogy Argetoianu a külföldön nagy szolgálatokat tett az országnak. A pénzügyminiszter az újságírók unszolására a következőket mondotta:

— Nem azért mentem, hogy kölcsönt kössék. Nem is kötöttem, csupán bizonyos kincstári üzleteket bonyolítottam le Párizsban. Ezenkívül másfélmilliárd lejes előleget szereztem a Banca Nationala részére.

Argetoianu Bécsben beszédesebb volt és az Adeverul ottani munkatársának átutazása alkalmával néhány igen érdekes kijelentést tett külföldi utjáról kapcsolatosan. A pénzügyminiszter többek között a következőket mondotta:

—A Banca Nationalának továbbra is igen óvatosan kell eljárnia a hitelek folyósításánál, hogy a lej stabilitását ne érje veszély. Később esetleg lehet szó a hitelek kiszélesítéséről, a mai helyzet azonban megszorításokat parancsol. Sulyos veszedelemben nem forog semmi esetre sem a lej stabilitása. Mert ha szerencsétlenségre rossz is lenne a jövő évi termés, a Banque de France kötelezettséget vállalt arra, hogy fenn fogja tartani a lej stabilitását árfolyamát.

— Sajnos, úgy Párizsban, mint Londonban teljes tájékozatlanságot találtam a gazdasági és pénzügyi helyzetre vonatkozólag.

Utam mégsem egészen eredménytelen. Tardieu megígérte, hogy a gazdasági megmentési szerződés gondolatát, amelyet én vettem fel, támogatni fogja. Ecébből nemzetközi gazdasági konferenciát fog egybehívni, amelyen nemcsak szakértők fognak megjelenni, hanem azok a politikusok is, akiknek módjában áll gyakorlati intézkedéseket foganatosítani. A konferenciát azonban egybe fogják hívni, mielőtt az európai vezető politikusok felszabadulnak a különböző nemzetközi konferenciák kötelezettségei alól. A konferencia eredményeképpen azt várom, hogy különböző kétoldali, vagy több oldali kereskedelmi szerződések jöjjenek létre, végeredményképpen tehát egy Kellogg-paktum a gazdasági megmentésre vonatkozólag. Az volt az impresszióm, hogy nemcsak Tardieu, hanem a többi politikusok is támogatják a nemzetközi gazdasági konferencia összehívásának gondolatát.

Bucuresti-Bukarest, január 28. Maniu Gyula esütörtök délelőtt elutazott Bukarestből. A volt miniszterelnök Kolozsvárra jön, mert távirati értesítést kapott, hogy nővére sulyos beteg. Az állomáson az újságírók ismételték, hogy nyilatkozzék a politikai helyzetéről. Maniu Gyula csupán annyit volt hajlandó mondani, hogy

audienciája teljesen informatív jellegű volt és a politikai életre semmilyen kihatással nem lesz. A nemzeti parasztpárt továbbra is jelenlegi formációjában fog megmaradni.

Ezekkel a kijelentésekkel Maniu meg akarta cáfolni egyes bukaresti lapoknak azt a híret, amely szerint máris elhatározta volna, hogy visszatér a nemzeti parasztpárt élére. A legújabb Maniu-nyilatkozat megerősíti azokat a kijelentéseket, amelyeket egy volt nemzeti parasztpárti miniszter tett az Uj Kelet munkatársa előtt s amelyeket tegnap közöltünk. Az uralkodó és Maniu közötti viszonyban kétségtelenül javulás történt.

Maniu azonban mindaddig nem

fogja pártjának vezetését átvenni, amíg konkrét változás nem történik az ország bepolitikai életében.

Az Indreptarea „A kormány teljes krízise” címmel cikket közöl. A cikk információt állít, hogy Jorga egyik bizalmas barátjától kapták. Eszerint a miniszterelnök két napja a legkomolyabban foglalkozik a lemondás gondolatával, sőt ilyen irányú elhatározását már legfelsőbb helyen is közölte volna.

Lemondottak az elmerült angol buvárhajó személyzete életének megmentéséről

LONDON, január 28. Az elmerült N. II. buvárhajó személyzetének családtagjait az admirális értesítette, hogy az eltűntek életéhez kevés reményt lehet fűzni. Portland Bill környékén a tengerjárás rendkívül erős és sűrű köd hátráltatta a munkálatokat. Újabb jelentés szerint az elmerült buvárhajó utáni kutatások eredménytelenek. Lemondottak arról, hogy személyzetét életben kimentseik.

Elhangzott az első marasztaló ítélet a vilnai pogrom első nemzsidó vádlottja ellen

Vilna, január 28. A vilnai kerületi bíróság egyévi elzárásra ítélte Bronislaw Szemiaszkot, a vilnai antiszemita zavargások egyik vádlottját. Szemiaszkot tetten érték, amikor a zavargások alatt sulyos bunkójával zuzba be egymás után a zsidó üzletek kirakatait és lopáson is rajta csípték az üzletekben. Ő az első nemzsidó vádlottja a vilnai

pogromnak, akit elítélt a bíróság. Ezzel szemben már eddig is négy zsidót ítéltek el fejenként egy félesztendei fogságra, ezenkívül még egy zsidót ítéltek el kisebb büntetésre. A zsidó vádlottak nagyrésze, akiket később felmentettek, hónapokon keresztül vizsgálati fogságban sinylődtek.

Mégsem tettek pontot a véres sorocai dráma után...

Bukarestbe rendelték a vérengzéseket vezénylő kapitányt. Megnyitják a sorocai zsidó liceumot?

Bucuresti-Bukarest, január 28. (Az Uj Kelet tud.) Ugy látszik, hogy a közvélemény felzúdulásának eredményeképpen a kormány mégsem tekinteli lezártnak a véres sorocai drámát a grancsárok ártatlanságáról felvett jegyzőkönyvvel. Erre mutat az a bukaresti jelentés, amely szerint a katonai hatóságok Bukarestbe rendelték Gaja kapitányt és a megszállásban résztvevő két grancsárt. Gaja kapitány volt az, aki a vizsgálatot vezető Marcovici tábornok kijelentése szerint vadászfegyverével lövöldözött a szökevények közé.

Ugyancsak ezzel van kapcsolatban az a kommuniké, amelyet a beszarabiai minisztérium adott ki a sorocai zsidó liceum bezárása ügyében. A kommuniké szerint a minisztérium átiratot küldött a közoktatásügyi minisztériumnak, amelyben rámutat arra, hogy az ügy alapos áttanulmányozása után ajánlja a sorocai zsidó fiú- és leányliceum újbóli megnyitását s egyúttal olyan intézkedések foganatosítását, hogy esetleges kommunista megnyilatkozások ne forduljanak elő.

Furcsa és szokatlan, hogy egy és

ugyanazon kormány tagjai átiratokban érintkezzenek egymással akkor, amikor ilyen komoly kérdéssről van szó. Ha Cristi beszarabiai miniszter ártatlannak találja a sorocai liceumot, akkor hogyan rendelheti el annak bezárását Iorga közoktatásügyi miniszter, ugyanakkor a kormánynak a tagja. Ettől függetlenül az ország zsidósága elégtelével veszi tudomásul a beszarabiai minisztérium kommunikéjét és várja a sorocai zsidó liceum megnyitását.

Mit kapnak a lelkészek kárpótlásul

Bucuresti-Bukarest, január 28. Ismeretes, hogy a kultusztárca költségvetésének két év alatt mintegy ötven százalékkal történt csökkentése milyen sulyosan érinti az összes egyházak lelkészeit. Iorga miniszterelnök most azzal a gondolatokkal foglalkozik, hogy a lelkészeknek azzal nyújt segítséget, hogy gyermekeiknek tandíjsegélyt és másféle ösztöndíjakat fog adni.

Az orosz-román paktum ügye a román sajtóban

Bucuresti-Bukarest, január 28. Ugy az a belföldi, mint a külföldi sajtóban az Oroszországgal folytatott tárgyalások és a lengyel-orosz paktum parafálása élénk megbeszélés tárgyát képezi. A Viitorul az ügygel foglalkozva a lengyelek lojalitásába vetett bizalmat újítja fel. Az Univerul a szovjetmanőver után jönnek látni, ha Románia mind jobban megerősítene szövetségeseit arra az időre, amikor Európa ege elborul. A Dreptatea a kormány külpolitikai kudarcaként könyveli el a tárgyalások megszakadását, amelyet a kormány határozatlanságának és hozzá nem értésének tulajdonít. A Curentul szerint nem fontos az egész ügy, mivel egészen bizonyos, hogy a szovjet minden megmentési paktum mellett is, kedvező körülmények között megindítaná a támadást úgy Lengyelország, mint Románia ellen.

Varsói hír szerint különben Zaleszki lengyel külügyminiszter kijelentette, hogy Lengyelországot csak akkor fogja ratifikálni a paktumot, ha az oroszok hasonló egyezményt kötnek az összes szomszédos államokkal.

Fizetés helyett, fizetésrendezést kapnak a tisztviselők

Bucuresti-Bukarest, január 28. A köztisztviselők fizetésének harmonizálására három bizottságot állítanak fel, az egyik az állami tisztviselők, a második a monopól tisztviselők és a harmadik a vasutasok ügyeit fogja intézni. Egy osztályba azokat a tisztviselőket fogják sorozni, akik azonos fizetést kapnak. A bizottságok munkája alapján a pénzügyminiszter márciusban törvényjavaslatot terjeszt a képviselőház elé.

Az összes erdélyiek kilépnek a néppártból

Bucuresti-Bukarest, január 28. A Curentul szerint Gogával együtt az összes erdélyi néppárti szervezetek kilépnek az Averescu-pártból. Goga gyengélkedik és eddig se meg nem erősítette, se meg nem cáfolta a róla elterjedt híreket, de a lapok biztosra veszik, hogy a kilépés e hét folyamán meg fog történni.

Vajda a királyi audienciáról

Bucuresti-Bukarest, január 28. Vaida Sándor tegnap 2 óras kihallgatáson volt az uralkodónál. Az audiencia után az újságírók megrohanták a jókedvű Vaidát és kérdezték mi a kihallgatás eredménye? „Az, ami a Maniue”, válaszolta diplomatikusan Vaida. Hát a Maniu audienciának mi volt az eredménye? — Azt kérdezzék meg tőle, felelte Vaida, aki a kihallgatás után sűrűn Maniu lakására hajtatott, ahol a nemzeti-parasztpárt vezérkara ismét többórás megbeszélést tartott.

— Közeledik Molotov és Stalin leszámolása. Londonból jelentik: Moszkvában január 30-án nyílik meg a kommunista párt 17-ik kongresszusa. Külföldön érdeklődéssel tekintenek az ez alkalommal várható Sztalin-Molotov leszámolás elé.

TŐZSDE

Kolozsvár, január 28. Márka 40, holland forint 68.50, dollár 169, font sterling 600, fr. frank 670, lira 8.65, cseh korona 502, pengő 22, dinár 3, shilling 20, sv. frank 32.90, zloty 19.50, belga frank 24.

Taxa postalk
platite in numerar
No. 224.716-929.

da Baron L. Pop (Telefon: 9-77. Elővonta 110, negyed 600, egészévre 12 havonta 1, negyed egészévre 10 dollár értékű valuta. Hír szerint az „UJ KELET” bányászati zsidóság Cikkeink utánnyomrás megjelölésével

Akkor és most

Négy évvel ezelőtt politikai helyzet. Bukás előtt állott az egész ország lábba, várt valami jót.

Valóságos a történet abban a lelkes tízennegymillió ember rácia uralomrajutását. Elmúlt négy év és den történt. Rákerült Jorga gondoskodik előbb a mélypontra jutott. Már annak sem örül, előtt áll a „szakértők” Hiszen most is köztök áll az ország! De hol kesedése valamelyik közvélemény?

Tempora mutantur. A politikai pártok ideje elmúlt. Most mában, hogy jöhet jobb előző volt. Jöhet akár Pedig a tömeg nem kiábrándították.

A róka és a sz

A rókáról megírta A támadt egyszer egy fügrött hát jókedvében, sa a magasan függő reggeltől késő estig, ügrött, csak nem fürtöt.

Estefelé busan behu elsonpolygott a hasz szőlőtő mögül.

— No mi az — kérd miért nem szakítottad — Mert savanyu a róka —, nincs meg jól mes beleharapni.

Argetoianu ugyan ne ügyminiszter, de legala mint egy igazi róka. Két héten keresztül Párizson és Londonon illetőleg egy kiadós kü Es tegnap mégis ür haza.

A zsebe üres, de a s meg is szólalt bátran Neamul Románesc has „A pénzügyminiszter vatalos kommuniké — kölcsönt és így azt meg tőle. Az ország hí vedett csorbát a pén földi utján”.

Vagyis savanyu volt illetőleg a pénzügm nem kapott pénzt, mer Hát persze, persze. Ha nem kért, nem annak is nehezen adna annak, aki ki sem nyitj Igy hát semmi csorb szág presztizsén.

Hátra volna még m a csodának utazott hát szág pénzén külföld esőnért?

Vajjon tényleg csak amit azt a pénzügm kor a kormány egyik írta — megtudakolja, általában létezik-e még És ha már kiderült, létezik, vajjon ez a lét csak azért nem adott nak, mert Argetoianu r

Illusztráció a le konferenciához

Sanghai városát hos építették ki az ott lete hatalmas világvárossá. tája, verejtéke, szenved minden kövéhez, minde den talpalattnyi rögéh mint japán és kínai ne kelet legforgalmasabb, színesebb kikötői élete mas vagyonok, áruk m ága forgott meg e l